

MESTNI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA

POROČILO O DELU IN PROBLEMATIKI MESTNE INŠPEKCIJE DELA

V predvojni, protiljudski vladavini se delavski varstveni zakonodajni ni posvečala skoraj nobena pozornost. Se tisti zakoni, ki so bili izdani pod pritiskom delavskih gibanj v Jugoslaviji, so bili postopoma odpravljani z »Obznano« z zakonom o zaščiti države, z uvedbo vojaške fašistične diktature, z uredbo o minimalnih mezdah itd. Razen tega je bilo delavcem pod pritiskom takratne policije nemogoče, da bi se organizirano bori. Za izboljšanje svojega položaja. Stari zakon o inšpekciji dela iz leta 1922 in delovni inšpektorji, ki so seveda le formalno obstojali, niso dosti koristili delavskemu razredu. Po izdaji uredbe o minimalnih mezdah pa so formalni delavski zaščitniki stopili v odkriti službi delodajaljskih interesov.

V smislu čl. 20 ustave FLRJ, ki daje posebno zaščito osebam v delovnem razmerju, je bil leta 1946 izdan prvi povojni zakon o inšpekciji dela, kateri je bil z ozirom na nastale spremembe državne in družbene ureditve izpopolnjen leta 1948, ki je še danes v veljavi. S tem zakonom je država prevzela nadzorstvo nad izvajanjem higiensko tehničnih predpisov in delovno-pravnih predpisov po svojih organih inšpekcije dela, ki pa morajo biti pri upravljanju svojih nalog najtesneje povezani s sindikalnimi organizacijami. Poleg številnih delovno-pravnih predpisov, ki so začeli izhajati in se uveljavljati že leta 1945, je bil leta 1947 izdan prvi splošni pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu, ki je postavil osnovne temelje za ureditev neurejenih razmer v takrat prev-

zatih industrijskih podjetjih in v tedaj že obstoječih tovarnah ter večjih delavnicah privatnega sektorja. Temu pravilniku so sledili še številni drugi, posebni pravilniki za gradbeništvo, rudarstvo, kmetijstvo gozdarstvo in druge gospodarske panoge, s katerimi so se urejali specifični pogoji posameznih podjetij.

S temeljnim zakonom o gospodarjenju v državnih podjetjih in z višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih, ki je izšel v letu 1950, so delavci v podjetjih in tovarnah prevzeli upravljanje podjetij v svoje roke in sicer po delavskih svetih in upravnih odborih. Delavsko samoupravljanje se v začetni fazi svojega razvoja še ni ukvarjalo z najnujnejšimi posledicami proizvodnega procesa in industrijskih naprav, z neugodnimi, ki močno posegajo v gospodarski račun podjetja, in celo skupnosti. Vedno bolj pa je delavsko samoupravljanje našlo pravo pot tudi v tej smeri in začelo krepko posegati v borbo proti obratnim neugodam in poklicnim o-

Zelo malo naših podjetij je spočetka ustrezalo zahtevam Splošnega pravilnika. Nekatera podjetja so dokaj hitro izboljšala higiensko tehnične pogoje ter varnostne razmere v delovnih prostorih in delovnih mestih. Lahko trdimo, da se je že mnogo storilo za izboljšanje higiensko tehnične zaščite. Vendar z obstoječim stanjem naših delovnih kolektivov ne morejo in ne smejo biti zadovoljni zlasti zaradi tega, ker nam relativno visoko število neugod, poklicnih in drugih obolenj dokazuje, da obstajajo še nepotrebni vzroki za njihovo številčnost, predvsem v podjetjih samih. Nekatera podjetja so zaradi malomarnega odnosa do vprašanja HTZ pred nekaj leti mnogo zamudila, ker niso pravočasno izpolnila zahtev Splošnega pravilnika. Marsikaj v sedanjih okoliščinah ne bo možno izvršiti brez pomoči višjih forumov. Inšpekcija dela bo terjala izvedbo določenih ureditev in zato potrebuje polno podporo oblasti in podjetij samih. Obstoječa podjetja bi morala po prvotnem roku vskladiti delovne pogoje s predpisi Splošnega pravilnika do konca leta 1948, nato pa je bil podaljšan rok do januarja 1955. Inšpekcija dela ima po zakonu o inšpekciji dela in po navedenem splošnem pravilniku pooblastilo, da delo v neurejenih obratih ali celotnem podjetju ustavi, če delovni pogoji niso v skladu z varnostnimi predpisi, ogrožajo zdravje in higieno zaposlenih ljudi. Ogromna denarna sredstva, ki smo

jih že do sedaj izdali in jih še kdajamo za zdravje bolnih odnosno poškodovanih delavcev in za invalidnino ter invalidsko pokojnino, bi take ukrepe v interesu skupnosti že terjala mnogo prej.

Mestna inšpekcija dela opravlja nadzorstvo nad izvajanjem higiensko tehničnih in delovno-pravnih predpisov na območju mesta Ljubljane, v kateri je preko 2.500 podjetij in obratov s cca 47.000 zaposlenimi, število podjetij in zaposlenih oseb pa še vedno raste. Svoje nadzorstvo v pogledu HTZ opravlja inšpekcija dela s svojimi rednimi in izrednimi pregledi posameznih podjetij in delovišč, dočim se nadzorstvo nad izvajanjem delovno-pravnih predpisov v glavnem izvaja v pisarniških prostorih MID na osebne prijave posameznikov ali skupin.

V MNOGIH OBRATIH JE PREMALO REDA IN SNAGE

Pri pregledih se še vedno ugotavlja, da precej podjetij na območju Ljubljane ne skrbi za red in snago v delovnih prostorih, na delovnih mestih, na dvoriščih in drugih tovarniških prostorih. Ne gre v tem primeru toliko za pomanjkljivost samo, temveč za posledice, ki nastajajo zaradi tega. Nered po prehodnih povzroča čestokrat razne padce in druge neugode, mnogi delavci sami pa še nimajo občutka za splošni red, snago ter delovno disciplino, kar se pozna pri delu in pri proizvodih. Če se pri odpravljanju drugih pomanjkljivosti v podjetjih čestokrat izgovarjajo na pomanjkanje finančnih sredstev, potem prav gotovo za odpravo te pomanjkljivosti ti izgovori ne veljajo. V naša podjetja prihajajo tudi drugi ljudje, ki so po mednarodnih obveznostih pristojni, da presojajo in da tudi terjajo izpolnjevanje določenih pogojev za izboljšanje naših delovnih razmer v tem pogledu. V letu 1952 je bil v našo državo poslan strokovni svetovalec za socialno in industrijsko medicino pri Svetovni zdravstveni organizaciji in mednarodnem uradu za delo, profesor za industrijsko medicino L. G., ki je obiskal 23 raznih tovarnih in rudnikov. V poročilu, ki ga je poslal Svetovni zdravstveni organizaciji in Mednarodnemu uradu za delo je na prvi strani navedel naslednje: »Direktorje vseh podjetij je treba opomniti in jim prikazati, da so odgovorni za pravilno vzdrževanje in snajenje delovnih prostorov. Delavski sveti in upravni odbori naj sodelujejo v stalnem vzdrževanju in snajenju delovnih prostorov. To naj vrše komisije v delavskem svetu. Praktično je, če se razdeli vsaka tovarna v manjše oddelke ali področja in poveri direktno odgovornost za red in snago pred-

delavcu, nadzorniku ali drugemu delavcu v vsakem področju. Odgovorni naj bo pooblaščen, da si pridobi pomoč pri svojih sodelavcih. Koristno bo uvesti sistem nagrad ali javnih priznanj za dobre uspehe in kazni za neuspehe. Kjer je potrebno, naj se organizirajo predavanja in demonstracije za vzgojo direktorjev, inženirjev, nadzornikov in delavcev«.

Z objavo teh navedb Mestna inšpekcija dela ne misli reči, da je v tem oziru ekspert-svetovalec odkril nekaj novega in da je njegovo mnenje edino merodajno za presojo, temveč želi poudariti, da je v naših podjetjih stanje v tem pogledu še vedno dokaj slabo, in da se le počasi, kakršen je pač vodilni kader in celotni delovni kolektiv, zboljšuje.

Kot najbolj pereč problem neurejenosti navajamo tovarno »Zmaja«, kjer delajo zaposlene osebe pod zelo težkimi delovnimi pogoji. Predvsem narpastnost delovnih prostorov, nezdrave atmosferske prilike, zlasti vplivi zdravju škodljivih snovi in plinov, predstavljajo problem, ki ga mora reševati naša skupnost. Podjetje je petkratno povečalo število zaposlenih, pri tem pa ni poskrbelo za primerne delovne in zadostne sanitarne prostore. Spričo tega bi morala inšpekcija dela po vsej pravici ustaviti obratovanje, toda inšpekcija ni ozko in formalistično gledala na socialne in gospodarske probleme naše družbe, čeprav nekateri organi očitajo inšpekciji dela to slabost, je vendar primer »Zmaja« dokaz, da inšpekcija dela rešuje vse probleme dovolj življenjsko, pa naj si bo v socialnem in gospodarskem pogledu. Brez dvoma bo sedanje stanje občutno vplivalo na porast kroničnih obolenj, kar bo seveda kasneje obremenjevalo celotno družbo. Zelo slabe higienske tehnične razmere obstojajo tudi v podjetju »Cementar« na Vodovodni cesti, kjer so zgradbe v napol podrtem stanju in obstoja nevarnost porušenja.

NEVARNOST SLABIH ELEKTRIČNIH NAPRAV

Izredno pereč problem v naših podjetjih je neurejenost električnih instalacij in električnih naprav. Krivdo za takšno stanje nosijo predvsem odgovorne osebe — električarji. Leti so pri izvajanju električnih del izredno površni in malomarni, večkrat so tudi strokovno nesposobni. V večini podjetij je ozemljitev električnih naprav površno izvedena ali pa je sploh ni. Le posamezna podjetja so doslej izmerila upornost ozemljitve in odpravila življenjsko nevarne pomanjkljivosti. Kakšne so posledice tudi na »čez majhnih nepravilnosti, (neizolirana žica, pomanjkanje izolacijskih delov,

nepravilna ozemljitev, nepravilna izvedba instalacije), nam lahko pove nedavna smrtna nezgoda v Kemični tovarni Moste. Zaradi neozemljitve odnosno zaradi pomanjkanja transformatorja za nizko napetost je izgubil delno tudi po lastni krivdi življenje mlad delavec. Ugotovljeno je tudi, da so nekateri obrtniki izdelovali in še izdelujejo elektrotehnični material slabe kakovosti, ki predstavlja življenjsko nevarnost za zaposleno delavstvo. Tako na primer je do nedavnega elektro podjetje Medvešček na Celovški cesti, privatni mojster, izdelovalo vtične spojnice za trafazni tok 25 A in 35 A, ki so bile zelo slabo izdelane, iz odgovarjajočega izolacijskega materiala, tehnično pomanjkljive ali celo smrtno nevarne. Zaradi slabe izdelave je prišlo že do kratkih stikov. Pred kratkim pa se je zgodila težja nezgoda v tovarni Dekorativnih tkanin, kjer se je pri tej vtični spojnici skoraj smrtno ponesrečil tovariš Jesse, tekstilni tehnik. Zelo slabo je izdelal električne naprave in materiala tudi galanterijski mojster Legat Jože na Galusovem nabrežju. Inšpekcija dela je dala SAZU — Inštitutu za električno gospodarstvo v pregled te spojnice, ki je ugotovil mnogo tehničnih pomanjkljivosti. Pri nas ne obstoja kontrola nad izdelovanjem takšnega materiala in se nahaja še veliko instaliranih vtičnih spojnice te vrste po naših podjetjih in drugod v kmetijstvu, ki predstavljajo vsak dan večjo življenjsko nevarnost.

NEZADOSTNE VENTILACIJSKE NAPRAVE IN RAZSVETLJAVE

V vseh zastarelih obratih zasledimo poleg drugih pomanjkljivosti tudi slabo stanje glede klime ventilacijskih pogojev in razsvetljave. Če je to opravičljivo za stara podjetja, potem se to ne bi smelo več dogajati v novo urejenih podjetjih in delavnicah. Nerazumljivo je na primer, kako so mogli projek-tanti in strokovnjaki, ki so pre-gledovali načrte za livarno novega »Unitasa«, dovoliti, da so ni uredila učinkovita ventilacija v gradbeno tehničnem oziru. Tudi predčasno vseljevanje v nedovršene obrate ima slabe posledice za podjetje, ker se naknadno zelo slabo urejajo higiensko tehnični pogoji. Tako na primer »Avtopromet« bivši »Meprom« in E. C. Z. nista imela urejenih centralnih kurjav, kar je sedaj šele v teku ureditve. Te pomanjkljivosti bi morale biti urejene že od investitorja pred vselitvijo, kar pa se ni zgodilo in je bilo treba izvajati stalne pritiskne za ureditev tega nedostatka. To stanje se sedaj mnogo težje popravlja, ker dodatne naprave vedno terjajo več stroškov in tudi materiala.

RAZPIS

Tajništvo za kulturo pri MLO v Ljubljani razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Srednja glasbena šola:
  - 2 mesti za poučevanje teoretičnih predmetov. V posvet pridejo profesorji in predmetni učitelji.
2. Za državne nižje glasbene kole:
  - 4 mesta za predmet: pouk o glasbi
  - 3 mesta za predmet: poučevanje violine
  - 3 mesta za predmet: poučevanje klavirja
  - 2 mesti za predmet: poučevanje klarineta

Za vsa zgoraj navedena mesta se zahteva najmanj dovršena srednja glasbena šola. Interesenti naj vložijo najkasneje do 18. avgusta 1955 pismene prošnje opremljene s potrebnimi dokumenti in pravilno kolkovane, na Tajništvo za kulturo MLO v Ljubljani.

V naša podjetja uvajamo sedaj brez strokovnih nasvetov moderno fluorescentno razsvetljavo ter s tem spravljamo mlade delavce v nevarnost, da jim oslabi vid. Tudi glede splošnega prezračevanja so problemi v tem, da do sedaj ni bilo strokovnjakov, ki bi strokovno izvajali pravilne ventilacije. Za sedaj imajo najslabše ventilacije podjetja »Zmaj«, »Teola«, »Sum«, livarna novi »Unitas« itd. Ze večkrat smo poročali, da v Ljubljani ni podjetij, ki bi se bavila z urejevanjem ventilacije, zato se naša podjetja čestokrat poslužujejo zagrebških ventilacijskih podjetij, ki pa včasih tudi nestrokovno urejajo ventilacije, kar nas seveda ogromno stane, toda brez pravega uspeha. Tudi samovoljno urejanje ventilacij je včasih zdravilno ali celo škodljivo za zdravlje zaposlenih oseb. Staro mnenje, da zadostuje nekje postaviti stenski ventilator, je prav gotovo zgrešeno, ker utegne le ta povzročiti ravno nasproten efekt od tistega, ki smo ga pričakovali. Poleg tega pa smo tudi mnenja, da je potrebno ustaviti nadaljnje nameščanje tipiziranih betonskih okenskih okvirov, ki nimajo nobenih odprtih za naravno prezračevanje in se morajo kasneje predelovati.

PRI 233 UGOTOVLJENIH 1376 POMANJKLJIVOSTI

Naša podjetja še zdaleč ne ustrezajo predpisom HTZ, tako da morajo inšpektorji dela odpravljati le grobe pomanjkljivosti. V preteklem letu je bilo izvršenih 109 rednih, 122 izrednih pregledov večjih podjetij in 5 ogledov smrtnih ter 47 ogledov težjih nezdod. Poleg tega je bilo opravljenih v lanskem letu preko 300 komisijskih ogledov novo urejenih obrtnih lokalov. Po zakonu o inšpekciji dela bi se moral izvršiti v vsakem podjetju vsaj enkrat letno pregled podjetja ali delavnice. Inšpekciji dela ni uspelo pregledati vseh manjših delavnic, predvsem privatnega sektorja, ki so v pretežni meri v starem obokanem predelu mesta Ljubljane.

Pri pregledih je bilo ugotovljenih 1.376 nedostatkov, ki predstavljajo nevarnost za nezdodo ali obolenje zaposlenih oseb. Nekatere pomanjkljivosti se vsled finančnih težav do sedaj niso mogle odpraviti. Na primer Tobačna Tovarna v Ljubljani vse do letošnjega leta ni mogla pristopiti k adaptaciji sanitarnih prostorov po posameznih oddelkih. Doslej so zaposlene delavke morale uporabljati oddelčna centralna ušesna stranišča za celotno podjetje, kar je neprimerno, zlasti v zimskem času. Precej slabi delovni pogoji so tudi v klišarni Slovenskega poročevalca na Petkovškovem nabrežju, kjer je bil že izdan nalog za preselitev, vendar se ta pomanjkljivost ne da odpraviti, dokler gospodarska organizacija »Commerce« ne dobi novih prostorov, katere gradi v Križni ulici.

OSEBNA ZAŠČITNA SREDSTVA

Osebna zaščitna sredstva predstavljajo zelo važen pripomoček pri delu, kjer obstaja nevarnost poškodbe ali obolenja, pa se sam proces ali narava dela ne da drugače zaščititi. Prav lahko trdimo, da v pogledu zaščitnih sredstev nismo dovolj storiščaj po 10 letih osvoboditve ni-

mamo v državi še organa, ki bi skrbel za standardizacijo teh in priporočal podjetjem uporabo posameznih modelov. Tako imamo danes po podjetjih razne modele zaščitnih očal, ki pa se zdaleč ne ustrezajo zahtevam delavcev na posameznih delovnih mestih. Zato se jih obravnava uporabljati, ker jih dejansko ne zaščitijo pred nezdodo, temveč jih samo ovirajo pri delu. Statistični podatki kažejo, da je bilo v preteklem letu 105 poškodb zaradi slabih zaščitnih očal. V lanskem letu je bil ustanovljen Zavod za proučevanje varnosti pri delu LRS, ki pa bo lahko uspešno deloval, če bo dobil podporo tudi od delovnih kolektivov. Tudi razni študenti za roke in prste so zelo pogosto pomanjkljivi in predstavljajo največ nezdod od skupnega števila vseh nezdod. Podatki kažejo, da je zelo veliko nezdod tudi na stopalnih zaradi padcev predmetov. V nekaterih evropskih državah uporabljajo posebne zaščitne čevlje z vdelanimi jeklenimi kapizami, ki obvarujejo poškodbe pred padcem težine 30 kg iz 1 metra višine. Potrebno bi bilo, da bi tudi pri nas začeli z izdelovanjem teh čevljev, odnošno čevljev. Prvi koraki v tej smeri so napravljeni že po CHZ, nadaljno izvedbo pa je prevzel Zavod za proučevanje varnosti pri delu. Zelo pereče vprašanje so tudi zaščitne in delovne obleke. Podjetja namreč zahtevajo od inšpekcije dela, da izdaja posebne odločbe za nabavo delovnih oblek kot osebnih zaščitnih sredstev tudi na tistih delovnih mestih, kjer bi jih delovna obleka ne zaščitila pred morebitno nezdodo ali poklicnim obolenjem, odnošno za delovna mesta, kjer sploh ni nevarnosti pred nezdodo ali obolenjem. Jasno je, da inšpekcija dela ne more potrjevati takšnih zahtev in s tem izmalicevati naše gospodarske predpise. Zavod za proučevanje varnosti pri delu LRS je organiziral dobro obiskano razstavo osebnih zaščitnih sredstev. Mnenja smo, da bi se moralo pristopiti k organizaciji stalne razstave zaščitnih sredstev, katera naj bi bila v izloži trgovskega lokala in po možnosti naj bi se organizirala tudi trgovina izključno za zaščitna sredstva, ker je pomanjkanje teh sredstev precejšnje in tudi podjetja nabavljata ta sredstva v nezadostnih količinah ali pa nimajo vseh na razpolago.

NEZGODE PRI DELU IN NJIHOVI VZROKI V LETU 1954

Pomanjkljivosti v naših podjetjih ne bi prikazovali na tak način, če ne bi imeli za posledice tako številne nezdode in obolenja. V letu 1953 je bilo 7 smrtnih nezdod pri delu, v letu 1954 pa jih je bilo že 16. Iz tega je razvidno, da se je število smrtnih nezdod dvignilo številčno predvsem zaradi tega, ker sedaj smatramo za nezdode pri delu tiste nezdode, ki se pripetijo na poti z dela domov in na delu. V preteklem letu je bilo samo na železnici osem smrtnih nezdod. Zelo dosti je smrtnih nezdod na odprti progi, nekaj tudi na cesti, kjer so prometna vozila podirja zaposlene pometaje mestnega zavoda »Snega«. V letošnjem letu beležimo že tri smrtne nezdode. Ugotovljeno je, da v glavnem vse smrtne nezdode niso nastale po krivdi tehničnih pomanjkljivosti, temveč da so v glavnem te

nezdode predvsem prometnega značaja.

Po najnovejših podatkih je bilo CHZ prijavljenih 3.385 nezdod pri delu za lansko leto. Podatki poliklinike pa izkazujejo mnogo več prijavljenih nezdod. Poudarjamo, da so v minulem letu podjetja zelo slabo prijavljala nezdode, zlasti manjše. Največ nezdod je bilo v kovinski panogi in sicer 1.038, kar predstavlja 32 odstotkov od vseh nezdod. Gradbenišvo je imele 683 nezdod, to je 20 odstotkov, ostale panoge pa so imele razmeroma manj nezdod. V primerjavi z letom 1953 nam številno nezdod v minulem letu kaže skoraj v vseh panogah tendenco naraščanja.

Število nezdod v minulem letu lahko razdelimo po njegovem izvoru in številu takole:

- 477 nezdod izvira od orodnih strojev (stružnice, rezkar, štanca itd.)
- 16 nezdod pri pogonskih strojih (parni stroji, turbine, motorji itd.)
- 23 nezdod izvira od dvigal
- 47 nezdod izvira od raznih gradbenih in drugih strojev za dviganje ter prenašanje bremen.
- 12 nezdod je bilo pri transporterjih, zobčanicah.
- 4 nezdode izvira od kotlov in drugih posod pod pritiskom.
- 215 nezdod izvira od prometnih sredstev na električni, parni in motorni pogon.
- 13 nezdod izvira od živalskih povzročiteljev (ugriz konja).
- 32 nezdod izvira od transmisij, osi, jermenice, spojke itd.
- 21 nezdod izvira od električnih naprav.
- 242 nezdod izvira od ročnega orodja.
- 1.131 nezdod izvira od različnega materiala kot so padci, opeke, kamna, pločevine, železa, premoga, nakladanje in razkladanje itd.
- 103 nezdode izvira od kemičnih snovi in jedkih tekočin
- 3 nezdode izvira od izžarevanja radioaktivnih žarkov.
- 247 nezdod je bilo povzročenih na raznih prehodih, posebnih odrih, podstih slabih spojkah, tleh, stopnicah, hodnikih itd.
- 279 nezdod so povzročili drugi izvori.
- 373 nezdod izvira na poti k delu in z dela.

Vzroki številnosti nezdod v minulem letu pa so bili naslednji:

- 101 nezdoda je nastala zaradi okvare na strojih in drugih napravah.
- 38 nezdod zaradi nepravilno urejenega orodja,
- 426 nezdod je bilo zaradi nepravilne in neurejene opreme delovnih prostorov, predvsem spojkah tal in odprtine v tleh.
- 80 nezdod je bilo zaradi tesaških delovnih in prehodov za ljudi,
- 291 nezdod je bilo zaradi pomanjkanja zaščitnih naprav in napak v njihovi konstrukciji, zlasti pri krožnih žagah in stikalnicah brez zaščitnih naprav,
- 103 nezdode so bile zaradi pomanjkanja ali nepravilno urejenega osebnega zaščitnega sredstva, predvsem zaradi slabih zaščitnih očal,
- 502 nezdod sta se pripetili zaradi slabe organizacije dela, predvsem pri transportiranju težkih bremen,
- 542 nezdod je bilo zaradi pomanjkanja sposobnosti, poklicne izvežbanosti, nepoznavanja nevarnosti dela,
- 360 nezdod je bilo zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov.

592 nezdod je bilo zaradi fizičnih, psihičnih in karakternih lastnosti posameznikov, kot na primer raztresenost, nervoznost, psihična labilnost, preziranje nevarnosti, plašljivost, izčrpanost, defekten vid itd.

11 nezdod je bilo zaradi začasnih bolezni,

38 nezdod je bilo zaradi predolgega delovnega časa, dela odmora in prehitrega tempa dela,

2 nezdodi zaradi slabe volje

30 dela,

214 nezdod je povzročitelj razburjenost zaradi spora v podjetju ali izven podjetja, zaradi skrbi glede ekonomskega stanja kot so dolгови, bolezni v hiši in druge družinske težave.

SOCIALNE IN GOSPODARSKE POSLEDICE NEZGOD

V letu 1953 je znašal odstotek izostankov samo zaradi nezdod 13,22 odstotkov. V letu 1954 pa le 10,10 odstotkov. V letu 1953 je bilo izgubljenih 98.018 delovnih dni, kar pomeni, da so bila bolovanja zaradi nezdod nekoliko daljša. Izguba vrednosti proizvodnje zaradi nezdod znaša v minulem letu preko 168.000.000 din.

V Sloveniji imamo po statističnih podatkih 12.000 popolnih delovnih invalidov, kar predstavlja ogromno zmanjšanje delovne zmogljivosti in poleg tega tudi zmanjšanje obrambne moči države. V Ljubljani je bilo v letu 1953 proglašanih 188 delovnih invalidov. V letu 1954 pa se je to število dvignilo na 261 delovnih invalidov.

Zaradi nezdod pri delu je postalo zgornj omenjeno število invalidov po procenih stopni invalidnosti naslednje:

Invalidi zaradi nezdod pri delu:	Do 20%	33,3%	50%	75%	nad 75%	skupaj
1953 oseb	29	59	66	27	7	198
1954 oseb	39	79	84	40	19	261

Invalidi zaradi bolezni:	37	77	294	354	435	1.197
1953 oseb						
1954 oseb	48	85	328	494	689	1.646

Izgube, ki jih trpi naša skupnost zaradi nezdod pri delu, predstavljajo velike vsote; za težjimi nezdodami pridejo še drugi efektivni izdatki kot so invalidska pokojnina, oskrbnina in drugi indirektni izdatki.

DRUGI POGOJI KI VPLIVAJO NA DELOVNO STORIŠČAJ IN NA NEZGODE

Pri obravnavanju nezdod moramo poleg higiensko tehnične zaščite upoštevati še polno drugih činiteljev, ki vplivajo na nezdode in posredno tudi na proizvodnjo. Pri razporejanju delovne sile na delovna mesta je treba upoštevati spol, starost, telesne in umske sposobnosti, razne spremembe, ki nastajajo v človeškem razpoloženju, ljubezen do dela, pomanjkanje volje do dela, poznavašne tehnike dela ozir. delovnega procesa in nevarnosti dela. Nezdode se dogajajo zlasti pri delavcih, ki prihajajo iz podeželja kot nekvalificirana delovna sila ter nimajo industrijskih tradicij. Čestokrat nosijo glavno krivdo za nezdode odgovorni predelavci, ker novince na poučijo o vseh nevarnostih njihovega dela.

Poleg teh činiteljev pa je treba upoštevati naravo dela, za katerega je določen delavec,

nadalje organizacije dela, zlasti delovni čas, odmor med delom, letne dopuste, enoličnost dela itd. Pozabiti tudi ne smemo na sestavo delovnega kolektiva, t. j. ali v neki skupini vlada harmonija, družbena tovariška harmonija, dalje v kakšnih življenjskih pogojih živijo zaposleni delavci doma, kakšna so njihova stanovanja, kakšna prehrana in kakšni so njihovi družinski odnosi. Pri tem tudi ne smemo pozabiti na utrujenost zaposlenih, ki se vozijo z vlakom na delo, saj se nekateri vozijo več ko po eno uro daleč in s tem izgubijo mnogo prostega časa, poleg tega pa imajo še od postaje včasih tudi do eno uro daleč do doma. Kdor ne bi cenil teh vzrokov nezdod, bi tudi napačno ocenjeval proizvodne in delovne odnose v podjetju. Na tem področju bo še dosti dela za nas in za druge organe naše skupnosti.

HIGIENSKO-TEHNIČNO ZAŠČITO NAJ PREVZAMEJO KOLEKTIVI SAMI!

Inšpekcija dela je mnenja, da bi vzgoja ljudi v borbi proti obratnim nezdodam in obolenjem pomenila velik korak naprej. V ta namen bi bilo potrebno, da bi se v naših strokovnih šolah poučeval kot obvezni predmet »higiensko tehnična zaščita«. V stalni borbi za preprečevanje nezdod in obolenj smo predlagali delovnim kolektivom, da v samih delovnih kolektivih organizirajo samostojno službo po takozvanih »komisijah za zaščito dela«. Organi inšpekcije dela nikakor ne morejo stati stalno kot nadzorniki nad posameznimi delovnimi mesti, kjer se čestokrat namejejo zaščitne varnostne na-

prave in ne uporabljajo zaščitna sredstva. Zato bi bilo nujno, da se težišče varnostne službe prenese na delovne kolektive same, inšpekcija dela pa naj bi po tej zamisli samo usmerjala in kontrolirala delo teh komisij. Mnenja smo, da morajo podjetja samoiniciativno začeti izvajati skrb za preventivno službo, kajti le na ta način bomo lahko prišli do vidnih rezultatov. Nekatere komisije sicer dobro opravljajo delo, se vendar ne prizadevajo za izboljšanje delovnih pogojev, dočim so nekatere samo formalno vzpostavljene. Zelo dobro se je pri nas uveljavila praksa, da so v nekaterih podjetjih namestili posebne referente za HTZ, takozvane »varnostne tehnike«. Brez dvoma bi bilo potrebno, da bi v vseh večjih podjetjih, ki štejejo cca 500 zaposlenih, namestili varnostne tehnike, ki bi se bavile s preventivno službo.

ZASTRELI IN IZRACLJENI STROJNI PARKI

V naših zastarelih obratih občutno trpi tudi proizvodnja prav zaradi večjega dela zastarelega in iztrošenega strojnega parka, ki poleg majhne produktivnosti tudi nima dobro urejenih zaščitnih naprav, zato je ročni proces proizvodnje del-

setkrat nevarnejši kot dobro mehansirani. Na ta način so delavci izpostavljeni stalni nevarnosti pred neugodnimi, prav tako pa tudi velja za druge strojne naprave, ki povzročajo zdravju škodljive pline in prah, nimajo pa urejenih sodobnih ventilacij, naprav. Organi inšpekcije dela pri opravljanju svojih poslov naletijo čestokrat na nepremostljive težave pri podjetjih, na primer, ko je treba izdati nalog za večja popravila, podjetja pa nimajo sredstev za takšna dela, niti ne morejo dobiti kreditov. Nekatera podjetja bi nujno potrebovala denarna sredstva za obnovo delovnih in sanitarnih prostorov. Vodstva podjetij naj bi vsako leto napravila minimalne zaščitne programe za sistematično izboljšanje delovnih pogojev. Te programe naj bi potrjevali organi inšpekcije dela skupno z organi ekonomsko planskega sektorja.

NENIGIENSKES LESENE STANOVANJSKE BARAKE

Pri pregledih gradbenih podjetij pregledujemo tudi stanovanjske predele sezonskih gradbenih delavcev. Delavci živijo po raznih lesenih barakah, ki so pa čestokrat legio nesnage, včasih celo kriminala. Prizadevni delavci se pritožujejo organom inšpekcije dela. Mnenja smo, da je nesmiselno še nadalje graditi lesene barake, ki mnogo stanejo, niso pa dolgo trajne, so požarne nevarne ter se ne morejo nikdar v nobenem oziru primerjati z zidanim stanovanjsko zgradbo. Namesto njih bi se lahko izgradile več zidanih domov za gradbene delavce. Ti pogoji bi tudi ugodno vplivali na stalnost delovne sile v gradbeništvu.

ŠE NEKAJ STATISTIČNIH PODATKOV

Statistični podatki o obolelih nam kažejo velike izgube, ki jih trpi naše gospodarstvo zaradi poklicnih in drugih obolelih. Iz podatkov je razvidno, da je največ primerov obolelih na dihalih (7.936 primerov - 103.600 izgubljenih delovnih dni), zelo dosti deložetranskih obolelih je za TBC (610 primerov - 141.746 delovnih dni). Na prebavilih je obolelo v lanskem letu 3.324 oseb in bolevalo skupno 77.136 delovnih dni. Vsega skupaj smo izgubili v lanskem letu zaradi obolelih 1 milijon 045.244 delovnih dni. Prehladi, ki nastajajo zaradi prepihov, pitja mrzle vode, ob razgretem telesu so zelo pogosti vzroki obolelih. Podjetja vse premalo skrbijo za odpravo prepihov po obratih, kakor tudi glede dajanja predpisanih pijač pri vročih delih. Prav tako se še najdejo obrati, kjer ni mogoče pogreti jedila, ki jih delavci prinesejo s seboj za malico ali kosilo. Prav zaradi tega je razvidno po podatkih, da je ogromno obolelih na prebavilih. Ugotovljeno je tudi, da zavzemajo tretje mesto pri obolelih kožna in predkožna obolelila. V lanskem letu je bilo na teh obolelih 3.512 primerov, izgubljenih 45.557 delovnih dni. Vzrok tem obolelih je ponajveč pomanjkanje primernih kopalnic in umivalnic, ker zaposlene osebe ne morejo vzdrževati osnovno osebno higieno. Ponokod tudi vzgoja ljudi v higieni smiselu ni primerna in bo potrebno sistematično vzgajati ljudi zlasti mlajši kader v higieniškem po-

gledu. Inšpekcija dela je tudi mišljenja, da se na delovna mesta, kjer je delo precej umazano, uvede polurni plačnati odmor, da se na ta način omogoči umivanje pred jedjo, ker z dosedanjim 15 minutnim odmorom ni dana možnost, da se v žitek kratkem odmoru umijejo še roke. Pri delih, kjer so uvedene norme, se je polurni delovni odmor prav dobro obnesel in se učinek po normi zato ni prav nič znižal in se je norma tako kot poprej dosegala odnosno presejala. Prav posebno velja to za dela, kjer je delovni proces na tekočem traku, kjer so pretežno zaposlene ženske. Polurni odmor med delom so uvedli že skoraj v vseh podjetjih mesta Zagreba.

V preteklem letu je bilo po podatkih centralne ambulante za poklicne bolezni ugotovljenih 64 primerov poklicnih obolelih, ki so pretežno lažjega značaja, po večini pa so obolelja kronična. Največ primerov imamo zastrupljena z ogljikovim monoksidom in žveplanim dioksidom. Med navedenim številom poklicnih obolelih je tudi 8 primerov zaprašena pljuč (lažja slikoza) in 7 primerov zastrupljenja s svincem. Ponovno poudarjamo, da obolelja nastajajo v glavnem zaradi neuporabe zaščitnih sredstev od strani delavcev. Nekateri delavci se nočejo zavedati, da so izpostavljeni nevarnosti poklicnega obolelja ter kljub opozorilom ne uporabljajo na razpolago danih zaščitnih sredstev.

POTREBNE SO TOVARNIŠKE IN DRUGE DOBRE MENZE

K vzrokom obolelih in neodpornosti telesa pa moramo prištevati tudi neugodne razmere glede prehrane delavstva. Pred leti so imela vsa večja podjetja tovarniške menze, zdaj pa so skoraj vse ukinjene in je naval v obstoječe ljudske menze, restavracije precej veliki zlasti ob času, ko se konča delo. Kalorična vrednost prehrane v menzah pa ne zadošča. V Ljubljani zelo močno občutimo potrebo po ustanovitvi dobrih menz. Primerno bi bilo, če bi se obnovila tudi menza v prostorih bivše restavracije Direkcije državnih železnic v Pražakovi ulici. Vprašanje menz smo pri nas na splošno precej zanemarili, ga prepustili reševanju posameznikov, namesto da bi ga reševali z družbenega stališča, ker je to socialno vprašanje, povezano z zdravjem zaposlenih oseb.

PROBLEMI S PODROČJA DELOVNIH ODNOSOV

Delovno pravo v stari Jugoslaviji se je le redkokdaj omenjalo, kolikor pa je bilo zakonjeno, se ni izvajalo. Le tam, kjer je bil proletarijat močno organiziran v sindikatih, si je z vztrajno borbo pridobil del zapisanih pravic, drugod pa je bil delavski razred v brezpravnem položaju. Delovno pravni predpisi zadevajo celotno družbo, delovne kolektive in posameznike, zato je tudi razumljivo, da je bilo inšpekcijsko delo naloženo nadzorstvo nad izvajanjem delovno pravnih predpisov.

V preteklem letu je bilo na primer obravnavanih 966 delovnih zadev. Ta številka nam nazorno kaže, da je še mnogo nepravilnosti s strani delodajalcev, ponekod tudi s strani delavcev. Če upoštevamo, da so nekateri primeri zelo zapleteni in da jih je treba reševati po več mese-

cev ali celo leto dni, potem pridemo do zaključka, da bi bilo potrebno namestiti v podjetjih osebe, ki bi se bolj intenzivno bavile z vprašanjem delovnih odnosov v smislu obstoječih predpisov. Predvsem je potrebno, da v tej smeri več prispevajo tudi sindikalne organizacije, ki so čestokrat pasivne ter ne skrbijo za svoje članstvo.

Zelo pogosti so primeri, da posamezne gospodarske organizacije in zavodi nepravilno ustanovljajo in razvezujejo delovna razmerja. V preteklem letu je bilo razvezanih 121 učnih pogodb, za katere daje pristanek mestna inšpekcija dela. Pogosto naletimo na primere nerazumevanja odgovornih ljudi v podjetju pri reševanju disciplinskih prekrškov, ki jih store zaposleni delavci in uslužbenci. Inšpekcijski dela je poverjena naloga čuvarja nad zakonitimi pravnicami ne samo delavca, temveč tudi kolektiva. Z nezakonitimi postopki, z nepravilno odpovedjo, odpuščanjem ali z nepravilno izrečeno disciplinsko kaznijo se ni možno boriti proti manj vrednim članom delovnega kolektiva, temveč se jim s tem daje le podpora, ker jim tak postopek nudi le zakonito možnost pritožbe in s tem nastopanja proti kolektivu obolelih vodstvu podjetja. Imamo primere, ko podjetje nepravilno (sicer upravičeno) odpušči delavca ali uslužbenca ter se postopek pred sodišči zelo dolgo zavleče včasih celo leto, prizadebi pa brez dela prejema plačo na račun podjetja. Dalje imamo tudi nepravilnosti, ki gredo na račun skupnosti, ko podjetja izdajajo redne odpovedi s tem, da odpovedanega delavca ali uslužbenca plačajo kar za tri ali štiri mesece naprej, kar se lahko smatra pri slabih delavcih kot nagrada za slabo delo. Z nepravilnostmi pri odpovedi se poleg inšpekcijske dela pečajo tudi drugi organi kot so mestna arbitraža za odločanje o odpovedih, delovna sodišča, sindikalni sveti in Vrhovno sodišče, kar pomeni, da nepravilna odpoved napravi mnogo dela pri navedenih forumih. Birokracija rodi torej nepoučnost o predpisih, ne pa upravno poslovanje, ki sloni na zakonitih osnovah. Prav pogoste težave so bile doslej s tovarno baterij »Zmaj«, kjer so večkrat odpovedovali celim skupinam delavcev z zelo pomanjkljivimi ali nepravilnimi utemeljitvami v odpovedi.

Čeprav se v nekaterih podjetjih še pojavljajo primeri odpovedovanja nosečim ženam, se je v glavnem že uveljavila praksa o prepovedi odpovedovanja nosečim ženam.

V preteklem letu smo imeli precej urejevanja delovnih odnosov zaradi osebnih sporov. Največ primerov odpovedovanja zaradi osebnih sporov je bilo v »Volnenki« in nekaj tudi v »Spedičiji-Globus«. V »Volnenki« je bivši direktor absolutnično odstranjal vse osebe, ki niso bile njegovega mišljenja ter delal razne finančne in druge prekrške. Finančna inšpekcija in inšpekcija dela sta na podlagi raziskave prišli do zaključka, da je glavna ovira za normalizacijo odnosov v podjetju le bivši direktor, zato sta podali predlog za razrešitev direktorja, vendar ugotovljamo, da se takšni primeri včasih prepočasno rešujejo. Danes delovni kolektiv »Volnenke« trpi 220.000 dni kazni iz plačnega sklada podjetja.

V minulem letu je bilo razveljavljenih 26 nepravilnih disciplinskih odpustov, ker se je ugotovilo, da so se izrekli pristransko in nezakonito. Gornja številka nam kaže, da se v podjetjih dogajajo zelo čisto nepravilnosti v pogledu odpuščanja, ki se zlasti odražajo v osebnih razmerah v posameznih podjetjih.

Mestna Arbitraža za odločanje o odpovedih je prejela 1954. leta 157 pritožb, od tega 146 pritožb zaradi odpovedi delovnega razmerja, 6 vlog v zadevi razveze učnih pogodb in 5 vlog v zadevi nepravilnih uvrstitev v plačilni razred. V 51 primerih je Mestna arbitraža za odločanje o odpovedih odpoved delovnega razmerja potrdila, v 42 primerih pa je razveljavila odpoved. V 12 primerih je bil med odpovedujočo gospodarsko organizacijo in pritožiteljem ob sodelovanju MA dosežen sporazum tako, da MA sploh ni odločala. V 7 primerih se je Mestna arbitraža izrekla za nepristojno, v 5 primerih je pritožitelj še pred razpravo od pritožbe odstopil, v 6 primerih pa je pred razpravo umaknilo odpoved podjetje samo. Zaradi nezakonitosti v postopku je MA odstopila Inšpekcijski dela 23 pritožb.

Le v 15% obravnavanih primerih je bila kot razlog za odpoved navedena reorganizacija podjetja ali pomanjkanje dela. Obravnavani primeri so pokazali, da se podjetja ob navedenih prilikah skušajo iznebiti starejših in šibkejših delovne sile. Podjetja čestokrat navajajo kot razlog za odpoved razne nepravilnosti pri delu in rovarjenju proti interesom podjetja. Pri temeljiti raziskavi pa se je čestokrat izkazalo, da so odpovedni razlogi največkrat plod raznih čisto osebnih nasprotovanj v podjetju.

Napačna tolmačenja obstoječih delovno-pravnih predpisov zasledimo tudi v pravih podjetjih in tarifnih pravihnikih. Podjetja ne morejo sprejemati nobenih določb, ki so v nasprotju z veljavnimi pozitivnimi predpisi. Nikakor ne more podjetje zakoniti v pravih določilo o 14-dnevnem odpovednem roku, če je z obstoječimi delovno-pravnimi predpisi določen najkrajši enomesečni odpovedni rok, razen, če je v delovni pogodbi (pismeno) drugače določeno. Prav tako ne more obveljati določilo, da se neupravičen izostanek od dela že sam po sebi avtomatično, brez disciplinskega prestopka kaznuje z denarno kaznijo.

Pregledi beležijo precej nadurnega dela. Po podatkih je bilo v lanskem letu opravljenih preko 1.000.000 nadur v državnem sektorju, ne računajoč pri tem nadure pri privatnih delodajalcih. Res je, da delavci čokaj radi delajo nadure, ker si pri tem ustvarijo večje dohodke, vendar nam analiza gospodarskega računa pri opravljanju nadurnega dela pokaže zelo negativno sliko. Dokazano je namreč, da delavec, ki ves delovni čas intenzivno dela (po akordu ali normi) ne daje več tiste delovne storilnosti po urah, ko začne efekt dela rapidno padati. Nadure pa se plačujejo s 50% povzkom. V zadnjem času je največ nadur opravila grafična industrija, kjer primanjkuje strokovnega kadra. Gospodarske organizacije vse premalo vodijo računa o bremenih skupnosti, zato rajši zaposlujejo delavce v nadurnem

delu z motivacijo, da ne morejo dobiti delovnih moči in da se s tem odresejo sprejemanja nove delovne sile. V lanskem letu je bila izplačana lepa vsota za oskrbnine brezposelnim osebam, poleg tega pa imamo tudi precej takšnih oseb brezposelnih, ki zaradi gmotnega družinskega stanja nimajo pravice do oskrbnine. Brez dvoma je vprašanje nadurnega dela ozko povezano z vprašanjem vključevanja nove delovne sile in nezaposlenih, kar zasluži posebno analizo.

Ponekod je tudi vikorenajono mnenje, da je vsak, kdor se javi na zdravniški pregled in je v bolniškem stanju, istočasno nesposoben za delo. Zakaj bi na primer uslužbenec, ki si je zomil roko ali nogo, moral biti dolgo časa v bolniškem staležu, čeprav bi lahko v mnogih primerih bil zaposlen na delu, kjer ga ta poškodba v ničemer ne bi ovirala. Zakaj ne bi v podjetju zaposlili delavca, ki ima roko ali nogo v mavcu, ali ima neko drugo lažjo poškodbo. Res je, da morda ne bo mogel opravljati svojega prejšnjega dela, lahko pa bo uspešno opravljal drugo lažja dela, ki se najdejo v vsakem podjetju. Boljše je, da opravi vsaj neko minimalno delo, kot pa da je izločen iz delovnega procesa na svojo lastno škodo. Tudi iz psiholoških in terapevtskih razlogov je taka zaposlitev koristnejša.

Stanje delovnih knjižic tudi ni preveč zadovoljivo, saj so mnogokrat ugotovljiva, da knjižice niso v redu izpolnjene. Ako vemo, da so današnje knjižice dokument o delovni dobi za pokojnino, potem vsekakor ne bi smeli imeti takega odnosa do tega važnega dokumenta.

ZAKLJUČEK IN PREDLOGI

Vse te nepravilnosti vsakodnevno ugotavlja Inšpekcija dela pri svojih pregledih. Spričo velikega števila podjetij, predvsem manjših obrtnih privatnih delavnic, inšpekcijski dela ne zmoro letno pregledati vseh podjetij, zato ostane mnogo problemov nerešenih.

Inšpekcija dela opravlja svoje delo predvsem tam, kjer so trenutno potrebe najbolj pereče. Privatni obrtni lokali se praviloma pregledujejo v pogledu higiensko-tehnične zaščite v smislu uredbe o obrtnih podjetjih in delavnicah po tržni inšpekciji. Vkolikor se še opravlja naše nadzorstvo na tem področju, se to opravlja samoiniciativno in po nujni potrebi.

Inšpekcija dela išče sodelovanje z vsemi organi in forumi, da bi se delo pri posameznih problemih reševalo bolj življenjsko pravilno. Zaveda se, da ni storila še vseh nalog in da ne bo mogla uspešno opravljati svojih nalog, če pri gospodarskih organizacijah samih ne bo pravilnega razumevanja in če ne bo zadostne podpore od strani družbenih in državnih organov. V imenu katerih inšpekcija dela izvršuje poverjeno ji nalogo.

Na podlagi zgoraj navedenega dela in problematike Mestne inšpekcije dela ter sklepov III. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije predlagamo:

1. ustanovi naj se v podjetjih posebna služba delovne zaščite, ki bi se izključno ukvarjala z njenim izboljšanjem s tem, da se v posameznih podjetjih, posebno večjih, razdeli služba zaščite na manjše oddelke in področja dela ter zadoži za direkt-

no odgovornost higiensko-tehnične zaščite predvsem predde-
lavca ali šefa oddelka,

2. za hitrejšo odpravo higien-
sko-tehničnih nedostatkov naj
se pristopi v podjetjih k mini-
malnemu programu za odpravo
higiensko-tehnične zaščite in za
dosego potrebnih finančnih
sredstev ter pravočasno pripra-
vo načrtov, predračunov itd. za
higiensko ureditev delovnih pro-
storov in nabavo tehnične za-
ščitne opreme,

3. gospodarske organizacije
naj posvečajo več pozornosti
ureditvi klime in ventilacijskih
naprav. Zavod za proučevanje
varnosti pri delu LRS izdeluje
te in druge načrte za asaniranje
podjetij v pogledu higiensko-
tehnične zaščite,

4. predčasno vselitev v neure-
jene delovne prostore naj toza-
dejni organi kakor tudi sami
delavski sveti preprečujejo, ker
dodatne naprave terjajo vedno
več stroškov in po navadi osta-

nejo neopograjene, kar ima slabe
posledice za samo podjetje in
posebno za zaščito samih delav-
cev,

5. delavski sveti in sindikalne
organizacije morajo voditi stal-
no skrb za primerna stanovanja
in prehrano gradbenih sezon-
skih kakor tudi drugih delavcev,
ter proučevati vse možnosti za
izboljšanje, kar bi ugodno vpli-
valo na stalnost, storilnost pri
delu in za zdravstveno stanje
zaposlenih,

6. delavski sveti in sindikalne
organizacije naj nudijo moralno
oporo tehnikom za zaščito dela
tako, da bodo imeli pravico tudi
odločilnih ukrepov, če se po-
kaže potreba, vzporedno pa naj
se borijo za nastavitve le-teh iz
vrst strokovnih in političnih de-
lavcev kakor tudi stalno skrb
za njihovo izpopolnitev,

7. sindikalne organizacije in
organi upravljanja naj vodijo
stalno borbo za pravilno in do-
sledno izvajanje predpisov o za-

ščiti pri delu ter naj neposred-
no pomagajo organom upravlja-
nja pri njenem izboljšanju,

8. sindikalne organizacije in
delavski sveti naj posvetijo po-
sebnost pozornost temu, da se
seznanjajo delavci z uporabo za-
ščitnih in higienskih sredstev
in naprav, zlasti naj seznanijo
nove delavce z organizacijo dela
in delovnim mestom, obenem pa
naj jih poučijo o uporabi za-
ščitnih sredstev, o zaščitnih
predpisih in o zdravstvenih na-
logah sploh,

9. da sindikalne organizacije
svoje članstvo seznanijo (delav-
ce in uslužbence) z njihovimi
pravicami in obveznostmi, ki
izvirajo iz delovnega razmerja
in ki so urejene z zakonskimi
predpisi in pravili gospodarske
organizacije same,

10. prouči naj se možnost, da
se v vseh strokovnih šolah uve-
de kot obvezen predmet higien-
sko-tehnična zaščita.

Na podlagi 6. točke 64. člena
zakona o okrajnih ljudskih od-
borih (Ur. list LRS št. 19-89-52)
in 49. ter 49. člena temeljne
uredbe o finančno samostojnih
zavodih (Ur. list FLRJ št. 51-426-
53) je Okrajni ljudski odbor
Ljubljana okolica na 28. skupni
seji okrajnega zbora in zbora
proizvajalcev dne 11. 6. 1955
sprejel

ODLOČBO o prenehanju Okrajnega zdravstvenega doma Ljubljana-okolica

1. Okrajni zdravstveni dom
Ljubljana okolica, ki je bil
ustanovljen z odločbo Okrajne-
ga ljudskega odbora Ljubljana
okolica št. 284-1-53 z dne 31.
1. 1953, preneha dne 30. 6. 1955
in preide v likvidacijo.

2. Likvidacijo opravi likvidacij-
ska komisija, ki jo imenuje
Okrajni ljudski odbor Ljubljana
okolica.

Likvidacijski postopek se
opravi po določbah 8. do 24.
člena uredbe o prenehanju pod-
jetij in obrtov (Ur. list LRS,
št. 51-425-53).

3. Premoženje, s katerim je do-
slej gospodaril Okrajni zdrav-
stveni dom Ljubljana okolica,
se izroči Okrajnemu ljudskemu
odboru Ljubljana okolica, da
osnovna sredstva dodeli v go-
spodarjenje novim zdravstvenim
domovom in postajam, ki jih
ustanovi s posebnimi odločbami.

4. Uslužbeni in delavci Okraj-
nega zdravstvenega doma, ki so
na delovnih mestih v organiza-
cijskih enotah posameznih no-
vo ustanovljenih zdravstvenih
domov ali postaj, postanejo
uslužbeni oziroma delavci ustrez-
nega zdravstvenega doma od-
nosno postaje.

Uslužbeni in delavci, ki so
na delovnih mestih v upravi
Okrajnega zdravstvenega doma
razporedi na novo delovna me-
sta predsednik Okrajnega ljud-
skega odbora na predlog Sveta
za zdrav. in soc. politiko.

5. Ta odločba velja takoj, objavi
pa se v Uradnem listu LRS.
Predsednik
Okrajnega ljudskega odbora
Miha Berčič, l. r.

Z ukinitvijo Okrajnega zdrav-
stvenega doma Ljubljana okoli-
ca so bili na isti seji z odločba-
mi ustanovljeni občinski zdrav-

stveni domovi oz. zdravstvene
postaje kot finančno samostojni
zavodi. Teritorialna območja teh
občinskih zdravstvenih zavodov
so določena v skladu z novo te-
ritorialno razdelitvijo občin.
Ustanovljeni so bili tile zdrav-
stveni zavodi

Zdravstveni dom Medvode
Zdravstveni dom Grosuplje
Zdravstveni dom Litija
Zdravstveni dom Domžale
Zdravstveni dom Logatec
Zdravstveni dom Vrhnika
Zdravstvena postaja Crnuče-
Dolsko

Zdravstvena postaja Moravče
Zdravstvena postaja Lukovica
Zdravstvena postaja Borovni-
ca-Podpeč

Zdravstvena postaja Skoflji-
ca-Ig
Zdravstvena postaja Ivančna
gorica

Zdravstvena postaja Mengeš
Zdravstvena postaja Dobrova-
Horjul-Polhov Gradec

Na podlagi 64. in 142. člena
zakona o okrajnih ljudskih od-
borih ter 12. člena uredbe o
upravljanju skladov za pospeše-
vanje kmetijstva (Uradni list
FLRJ, št. 28-293-55) je Okrajni
ljudski odbor Ljubljana okolica
na XXVII. skupni seji okrajne-
ga zbora in zbora proizvajalcev
dne 9. julija 1955 sprejel

SKLEP

o imenovanju upravnega odbora
sklada za pospeševanje kmetij-
stva pri OLO Ljubljana okolica

1. V upravni odbor sklada za po-
speševanje kmetijstva se imenu-
jejo:

Ivan Knific, predsednik KZ
Medvode, za predsednika; ing.
Jože Pust, šef odseka za kmetij-
stvo OLO, za tajnika; Jože Raz-
potnik, tajnik OZZ Ljubljana,
za člana; Čakš Martin, upravnik
posestva Boštanj, za člana; Ivan
Strašek, upravnik posestva
Smartno pri Litiji, za člana.

2. Naloge upravnega odbora sklada
za pospeševanje kmetijstva
so navedene v 14. členu uredbe
o upravljanju skladov za pospe-
ševanje kmetijstva.

3. Upravni odbor začne z delom
takoj.

Predsednik OLO:
Miha Berčič, l. r.

Izdaja »Založništvo Ljubljanske
dnevnik, direktor Stane Skrabar,
odgovorni urednik Ivo Tavčar.

OLO Ljubljana okolica

Opozorilo gospodarskim organizacijam

Na podlagi 5. točke odredbe o
obveznem objavljanju podatkov
iz sklepnih računov gospodar-
skih organizacij za leto 1954 v
»Uradnem listu LRS« (Uradni
list LRS, št. 18-85/55) je svet
za gospodarstvo Okrajnega ljud-
skega odbora Ljubljana okolica
na VI. seji 5. junija 1955

odločil

1. Sklepne račune za leto 1954
so dolžna objaviti razen v
»Uradnem listu LRS« po 5. od-
stavku 5. člena uredbe o knji-
govodstvu gospodarskih orga-
nizacij (Uradni list LRS, št. 27-
276/55) tudi v »Glasniku«,
uradnem glasilu OLO in MLO
Ljubljana te-le gospodarske or-
ganizacije:

Elektro Ljubljana okolica,
Ljubljana; Keramično-kemična
industrija, Kamnik,

Rudnik kaolina, Črna pri
Kamniku,

»Tessnika« tovarna tesnil in
plastičnih mas, Medvode,

»Titan«, tovarna kovinskih iz-
delkov in livarna, Kamnik,

»Elma«, tovarna elektromate-
riala, Crnuče,

»Jambore«, industrija elektro-
strojnih konstrukcij, Crnuče,

»Color«, tovarna barv in la-
kov, Medvode,

»Helios«, tovarna lakov, Dom-
žale,

Kemična tovarna Domžale,
Kombinat lesno predelovalne
industrije, Logatec,

Lesna industrija, Domžale,
Lesnoindustrijsko podjetje,
Ljubljana,

Lesnopredelovalna industrija,
Podpeč,

»Sora«, tovarna specialnih
mizarskih izdelkov, Medvode,

»Stola«, tovarna upognjenega
pohištva, Kamnik,

Tovarna papirja Količevo,
Tovarna celuloze in pinotana,
Goričane,

Industrija platnenih izdelkov,
Jarše,

»Motvoz in platno« Grosuplje,
Predilnica Litija,

»Rašica«, tovarna čipk in ple-
tenin, Gameljne,

»Svilanite«, žakardski svileni in
bombažni izdelki, Kamnik,

Tekstilna tovarna, Medvode,
Tovarna filca, Mengeš,

Tovarna sanitetnega materia-
la, Domžale,

»Traka«, tovarna pozamentari-
je, Mengeš,

Industrija usnja, Vrhnika,
»Toko«, tovarna kovčkov in
usnjenih izdelkov, Domžale,

Tovarna usnja, Kamnik,
Tovarna usnja Smartno pri
Litiji,

Mlinsko podjetje Domžale,
Zivilska industrija Kamnik,
Dolenjsko gradbeno podjetje
Grosuplje,

II. Obrtna, trgovska in gostin-
ska podjetja ter obrti vseh go-
spodarskih panog niso dolžni
objavljati letnih sklepnih raču-
nov.

Iz tajništva za gospodarstvo
OLO

SKLIC

7. redne seje Sveta za gospodarstvo

Na podlagi 134. člena Zakona
o okrajnih ljudskih odborih,
sklicujem VII. redno sejo Sveta
za gospodarstvo OLO Ljubljana
okolica, ki bo dne 19. julija 1955
ob 8. uri v sobi št. 26 na sedežu
okraja z naslednjim

dnevnim redom:

1. Pregled sklepov zadnje seje.
2. Ukrepi za gospodarstvo in
registracije.
3. Spremembe instrumentov
družbenega plana.
4. Spremembe % plač v trgo-
vini.
5. Poroštvene izjave
6. Razno.

Predsednik
Sveta za gospodarstvo:
ing. Gašper Muha, l. r.

Izveček iz poročila o poslovanju obrtnega podjetja »Refinerija dragih kovin«, Ljubljana, Ilirska ulica 6, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 6. decembra 1948 z odločbo MLO Ljubljane. Predmet poslovanja je obrt.

V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 7 delavcev in nameštencev ter ustvarilo 8,085.648 din prometa, to je 183 %. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	7,961	1.	Sklad osnovnih sredstev	7,961
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2,325	3.	Razni skladi	2,393
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	2,205	5.	Drugi viri financiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	236	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	1,800
6.	Druga aktiva	1,491	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelj in druge obveznosti	573
7.	Razporejeni dobiček	1,721	8.	Druga pasiva	1,491
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
	Skupaj:	15,939	9.	Dobiček	1,721
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:		15,939

Vedja računovodstva:
Faval Majda

Predsednik upravnega odbora:
Trtnik Franc

Direktor podjetja:
dr. Perušek Milan

Izveček iz poročila o poslovanju podjetja Kino »TRIGLAV«, Ljubljana, Ob Ljubljani 29, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1947 od četrtnega ljuškega odbora Moste kot naslednik bivšega kina Kodeljevo. — V letu 1954 je bilo zaposlenih 9 uslužbencev in je bilo doseženo 6.680.942 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile v celoti poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo je ažurno in v redu. Vse probleme je delovni kolektiv reševal sproti.

AKTIVA		B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	2.947	1.	Sklad osnovnih sredstev	2.947
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.272	3.	Razni skladi	1.281
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	233	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	12	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	—
6.	Druga aktiva	65	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelji in druge obveznosti	301
7.	Razporejeni dobiček	478	8.	Druga pasiva	—
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
	Skupaj:	5.007	9.	Dobiček	478
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:	Skupaj:	5.007

Vodja računovodstva:
(Ludvik Stih)

Predsednik upravnega odbora:
(Milan Bradeško)

Direktor podjetja:
(Karel Strekelj)

Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »MOJCA«, Ljubljana, Nazorjeva 10, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 1. oktobra 1954 z odločbo MLO glavnega mesta Ljubljane. — V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 7 delavcev in uslužbencev in 2 vajenki, ter ustvarilo 10.336.352 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja oziroma upravni odbor sta imela zasedanja redno, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA		B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	278	1.	Sklad osnovnih sredstev	278
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	84	3.	Razni skladi	135
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	3.818	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	65	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	2.300
6.	Druga aktiva	—	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.532
7.	Razporejeni dobiček	94	8.	Druga pasiva	—
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
	Skupaj:	4.330	9.	Dobiček	94
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:	Skupaj:	4.330

Vodja računovodstva:
(Karmen Jazbec)

Predsednik upravnega odbora:
(Oskar Hudarín)

Direktor podjetja:
(Miro Zalaznik)

Izveček iz poročila o poslovanju podjetja »KLJUČAVNIČARSTVO«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 18, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno z odločbo MLO Ljubljana, št. 2904/48, z dne 21. VIII. 1948. — V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 23 delavcev in nameštencev ter ustvarilo 16.061.514 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja oziroma upravni odbor in delavski svet sta imela zasedanja redno, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA		B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	4.909	1.	Sklad osnovnih sredstev	4.909
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.463	3.	Razni skladi	1.289
B. Obratna sredstva			4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
4.	Skupna obratna sredstva	1.738	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			B. Viri obratnih sredstev		
5.	Kupci in druge terjatve	828	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	1.115
6.	Druga aktiva	1	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
D. Finančni uspeh			7.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.437
7.	Razporejeni dobiček	2.714	8.	Druga pasiva	189
8.	Izguba	—	D. Finančni uspeh		
	Skupaj:	11.653	9.	Dobiček	2.714
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:	Skupaj:	11.653

Vodja računovodstva:
(Marta Finec)

Predsednik upravnega odbora:
(Egidiij Grden)

Direktor podjetja:
(Milan Plantan)

Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »MOCCA«, Ljubljana, Puharjeva 3, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 16. julija 1954 z odločbo MLO glavnega mesta Ljubljana. — V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 3 delavce in nameštence ter ustvarilo 4.232.673 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja je tekoče probleme sproti reševal.

AKTIVA		B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	602	1.	Sklad osnovnih sredstev	602
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	72	3.	Razni skladi	95
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	2.270	6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	1.672
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	—	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	575
6.	Druga aktiva	—	8.	Druga pasiva	—
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh		
7.	Razporejeni dobiček	—	9.	Dobiček	—
8.	Izguba	—	10.	Kritje izgube	—
	Skupaj:	2.944		Skupaj:	2.944
Vodja računovodstva: (Mirko Gorenšek)			Predsednik upravnega odbora: (Valerija Golobič)		Direktor podjetja: (Janez Suštar)

Izveček iz poročila o poslovanju gostišča »ISTRA«, Ljubljana, Kolodvorska 28, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 23. julija 1954 z odločbo MLO glavnega mesta Ljubljane št. 7131/1. — V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 17 delavcev in nameštencev ter ustvarilo 11.986.859 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja oziroma upravni odbor sta tekoče probleme sproti reševala.

AKTIVA		B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	2.142	1.	Sklad osnovnih sredstev	668
2.	Investicije v teku	28	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	887
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	107	3.	Razni skladi	120
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	1.375	4.	Vir obratnih sredstev (skupno)	82
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	54	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.234
6.	Druga aktiva	—	8.	Druga pasiva	87
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh		
7.	Razporejeni dobiček	—	9.	Dobiček	12
8.	Izguba	—	10.	Kritje izgube	—
	Skupaj:	3.706		Skupaj:	3.706
Vodja računovodstva: (Sonja Medved)			Predsednik upravnega odbora: (Nada Virant)		Direktor podjetja: (Franc Gorenc)

Izveček iz poročila o poslovanju Obrtne nabavno-prodajne zadruge OBLAČILNIH STROK, Ljubljana, Trubarjeva 9, v letu 1954

Zadruga je bila ustanovljena na ustanovnem občnem zboru 31. III. 1948. — V letu 1954 je zadruga zaposlovala povprečno 4 delavce in uslužbenke ter ustvarila 29.323.182 din prometa, to je 162,9%. Zadržno poslovanje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Obveznosti do družbene skupnosti so poravnane. V zadrugi je včlanjenih 350 obrtnikov oblačilne stroke. Tekoči problemi so se reševali na množičnih sestankih in sejah upravnega ter nadzornega odbora.

AKTIVA		B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	216	1.	Sklad osnovnih sredstev	216
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	205	3.	Razni skladi	192
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	2.383	6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	496
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	580	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	3.326
6.	Druga aktiva	896	8.	Druga pasiva	50
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh		
7.	Razporejeni dobiček	497	9.	Dobiček	497
8.	Izguba	—	10.	Kritje izgube	—
	Skupaj:	4.777		Skupaj:	4.777
Vodja računovodstva: (Viktor Žibert)			Predsednik upravnega odbora: (Franc Križaj)		Direktor podjetja: (Jože Cvar)

Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »ČEŠNJA« v letu 1954

Trgovina »Češnja« je bila ustanovljena po sklepu delavskega sveta trg. podjetja Sadje-Zelenjava z dne 22. aprila 1954. Poslovati je začela 1. maja 1954, kot trgovina s sadjem in zelenjavo na drobno. Trgovina je rentabilna. Vse obveznosti do družbene skupnosti in skladov so bile poravnane. Knjigovodstvo je v redu in ažurno.

AKTIVA			B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev			
1.	Osnovna sredstva	364	1.	Sklad osnovnih sredstev	364	
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—	
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	117	3.	Razni skladi	157	
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev			
4.	Skupna obratna sredstva	1.933	4.	Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva			
5.	Kupci in druge terjatve	229	5.	Drugi viri financiranja investicij	—	
6.	Druga aktiva	—	D. Finančni uspeh			
D. Finančni uspeh			6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	830	
7.	Razporejeni dobiček	1.467	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.292	
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	—	
	Skupaj:	4.110	9.	Dobiček	1.467	
			10.	Kritje izgube	—	
				Skupaj:	4.110	

Vodja računovodstva: Maria Zupevec
Predsednik upravnega odbora:
Direktor podjetja: Ivan Modrijan

Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »GOLJVEC«, Ljubljana, Prešernova 35, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 12. maja 1954 z odločbo MLO glavnega mesta Ljubljana. V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 16 delavcev in nameščencev ter ustvarilo 39.000.000 din prometa, to je 121,9%. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja aziroma upravni odbor in delavski svet sta imela zasedanja redno, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA			B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev			
1.	Osnovna sredstva	1.309	1.	Sklad osnovnih sredstev	1.309	
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—	
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	481	3.	Razni skladi	481	
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev			
4.	Skupna obratna sredstva	10.877	4.	Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva			
5.	Kupci in druge terjatve	226	5.	Drugi viri financiranja investicij	—	
6.	Druga aktiva	36	D. Finančni uspeh			
D. Finančni uspeh			6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	7.000	
7.	Razporejeni dobiček	—	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	4.106	
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	33	
	Skupaj:	12.929	9.	Dobiček	—	
			10.	Kritje izgube	—	
				Skupaj:	12.929	

Vodja računovodstva: Tončka Brenčič
Predsednik upravnega odbora: Franc Topolšek
Direktor podjetja: Janez Tiller

Izveček iz poročila o poslovanju »OBRTNE NABAVNO-PRODAJNE ZADRUGE ŠČETARJEV IN METLARJEV, reg. z. z. o. j., za Slovenijo, Ljubljana, Dolenjska cesta 1, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 24. septembra 1948 z odločbo MLO glavnega mesta Ljubljana. Pravila so bila registrirana pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, Zadr. red. pod št. Tt 258/48 dne 16. novembra 1948. V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 4 delavce in nameščence ter ustvarilo 34.078.300 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Upravni odbor je imel zasedanje redno, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA			B I L A N C A na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev			
1.	Osnovna sredstva	166	1.	Sklad osnovnih sredstev	166	
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—	
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	178	3.	Razni skladi	178	
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev			
4.	Skupna obratna sredstva	1.878	4.	Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva			
5.	Kupci in druge terjatve	2.151	5.	Drugi viri financiranja investicij	—	
6.	Druga aktiva	—	D. Finančni uspeh			
D. Finančni uspeh			6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	2.008	
7.	Razporejeni dobiček	18	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	2.021	
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	—	
	Skupaj:	4.391	9.	Dobiček	18	
			10.	Kritje izgube	—	
				Skupaj:	4.391	

Vodja računovodstva: J. Kržan
Predsednik upravnega odbora: Ivan Zupančič
Direktor podjetja: M. Michler

Izveček iz poročila o poslovanju Založniškega podjetja CANKARJEVA ZALOŽBA, Ljubljana, Kidričeva 1, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 5. junija 1945 z odločbo Centralnega komiteja komunistične partije Slovenije in registrirano pri Okrožnem gospodarskem sodišču kot registrirnem sodišču pod št. F1 79/54 z dne 10. marca 1955.

V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 24 uslužbencev ter ustvarilo 53.965.000 dinarjev prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja oziroma upravni odbor in delavski svet sta imela zasedanja redno, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA			BILANCA na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev			
1.	Osnovna sredstva	2.400	1.	Sklad osnovnih sredstev	2.400	
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—	
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.153	3.	Razni skladi	1.267	
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev			
4.	Skupna obratna sredstva	39.632	4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva			
5.	Kupci in druge terjatve	3.401	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—	
6.	Druga aktiva	2.255	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	30.757	
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh			
7.	Razporejeni dobiček	1.382	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	8.112	
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	6.305	
	Skupaj:	50.223	9.	Dobiček	1.382	
			10.	Kritje izgube	—	
				Skupaj:	50.223	
Vodja računovodstva: Marija Zupančič			Predsednik upravnega odbora: Stefan Tausig		Direktor podjetja: Lev Modic	

Izveček iz poročila o poslovanju trg. podj. »BONBONIERA«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 12, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 1. januarja 1954 z odločbo MLO glavnega mesta Ljubljana.

V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno tri delavce in nameščence ter ustvarilo 12.797.163 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja je imel redna zasedanja, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA			BILANCA na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev			
1.	Osnovna sredstva	225	1.	Sklad osnovnih sredstev	25	
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	200	
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	108	3.	Razni skladi	107	
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev			
4.	Skupna obratna sredstva	1.510	4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva			
5.	Kupci in druge terjatve	231	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—	
6.	Druga aktiva	—	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	770	
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh			
7.	Razporejeni dobiček	27	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	972	
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	—	
	Skupaj:	2.101	9.	Dobiček	27	
			10.	Kritje izgube	—	
				Skupaj:	2.101	
Vodja računovodstva: Jernej Jelenič			Predsednik upravnega odbora:		Direktor podjetja: Milan Gavrilovič	

Izveček iz poročila o poslovanju Založniškega podjetja »Exportprojekt«, Ljubljana, Cankarjev 4, v letu 1954

Podjetje je bilo ustanovljeno dne 28. novembra 1949 z odločbo vlade LRS, št. 748.

V letu 1954 je podjetje zaposlovalo povprečno 18 delavcev in nameščencev ter ustvarilo 43.942.700 din prometa, to je 183.1%. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Podjetje je rentabilno, knjigovodstvo ažurno in v redu. Delovni kolektiv podjetja oziroma upravni odbor in delavski svet sta imela zasedanja redno, ter so se tekoči problemi sproti reševali.

AKTIVA			BILANCA na dan 31. decembra 1954.		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev			
1.	Osnovna sredstva	3.033	1.	Sklad osnovnih sredstev	3.033	
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—	
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2.097	3.	Razni skladi	2.089	
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev			
4.	Skupna obratna sredstva	7.555	4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—	
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva			
5.	Kupci in druge terjatve	6.853	5.	Drugi viri finansiranja investicij	—	
6.	Druga aktiva	—	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	5.305	
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh			
7.	Razporejeni dobiček	—	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	9.111	
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	—	
	Skupaj:	19.538	9.	Dobiček	—	
			10.	Kritje izgube	—	
				Skupaj:	19.538	
Vodja računovodstva: Milutin Križanc			Predsednik upravnega odbora: Milena Rojce		Direktor podjetja: Tone Polajnar	